

at omgå handelsforbudet mellem Skandinavien og Sydafrika. Via et mellemhandlerfirma i Hamburg kan danske varer, f.eks. computerudstyr i store partier, sendes via tredjelande til Sydafrika.

Weekendavisen har den 22.-28. januar 1988 påvist, at flere rejsebureauer og luftfartsselskaber fortsat sælger rejser til Sydafrika. Blot sker det mere skjult, og nogle gange ved at billetten udstedes til f.eks. Botswana, hvortil rejsen går gennem Sydafrika. Månedstidningen Press har dokumenteret, at det sydafrikanske luftfartsselskab SAA (South African Airways) i København i samarbejde med Holger Krosgaards firma Jensens Safari i slutningen af februar 1988 vil sende danske turister til Sydafrika på fotosafari i modstrid med den danske lov, der forbyder sådan handel og tjenesteydelser. I samme artikel i Press og dagbladet Information den 6.-7. februar 1988 nævnes, at Jensens Safari alene i 1987 har sørget for hjemsendelse uden om det danske toldvæsen af 500 jagttrofæer, og at Jensens Safari i samarbejde med SAA (South African Airways) i København også planlægger at formidle rigtige safarirejser i 1988.

Såvel disse omgælder som Sydafrikas effektive arbejde i vestlige lande for at bryde sanktionerne kræver modsvar. Derfor foreslås det, at den danske kontrol med overholdelse af den vedtagne embargo styrkes gennem ansættelse af det fornødne personale i Industriministeriet og i toldvæsenet. Kontrollen bør have samme indhold, som gælder med hensyn til overtrædelser af våbenembargoen over for Sydafrika, bl.a. m.h.t. konfiskation og straf, og myndighedernes mulighed for at udøve kontrol bør ikke være mindre, end hvad der er gældende ved kontrol med overholdelse af den strategiske embargo i Øst-Vesthandlen (COCOM). Der bør gives en årlig redegørelse til Folketingets Udenrigsudvalg for, hvordan handelsembargoen kontrolleres, med angivelse af, hvilke firmaer der eksporterer varer i henhold til undtagelsesbestemmelsen for lægemiddelseksport, og for hvilke beløb.

På nordisk plan arbejdes i øjeblikket med justering af det fællesnordiske handelsprogram over for Sydafrika i lyset af de nordiske landes vedtagne handelsembargo. Det vil derfor være nærliggende, om Dan-

mark tager initiativ til et tæt nordisk statsligt samarbejde vedrørende kontrol.

I denne sammenhæng bør såvel Danmark som et fællesnordisk sekretariat arbejde tæt sammen med internationale organisationer og institutioner, der udfører et uundværligt arbejde for at omsætte FN's og de enkelte staters vedtagelser om sanktioner fra ord til handling. Dette er nødvendigt både for at undgå overlappning og for at gøre indsatsen så effektiv og folkeligt støttet som overhovedet muligt.

Såvel Sverige som Norge yder støtte til det hollandske Shipping Research Bureau, der udfører et fortræffeligt arbejde med hensyn til afsløring af omgælder af FN's frivillige olieboykot, en boykot, der i Danmark er indført ved lov. Støtten fra svensk og norsk side er på ca. 45.000 hollandske gylden om året. Danmark bør kunne yde mindst samme beløb. Det samme gælder det af Abdul Mintys ledede World Campaign against military and nuclear cooperation with South Africa, der tidligere har modtaget støtte fra Danmark og i dag får støtte i hvert fald fra den norske stat.

Endelig bør der ydes konkret støtte til en række private organisationers planer for oprettelse af et fællesnordisk sanktionsbureau, der i samarbejde med de statslige myndigheder vil arbejde for at sikre efterlevelsen af gældende sanktionslovgivning, føre dokumentation for overtrædelse, udvikle informationsvirksomhed om sanktionspolitikken i international/nordisk sammenhæng, bearbejde erfaringer med gældende lovgivning, påpege eventuelle svagheder og stille forslag om nødvendige forbedringer og ajourføring. Dette folkelige initiativ bør støttes. Herigennem vil der kunne etableres en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem det statslige og det ikkestatslige (folkelige) aspekt i kampen for at sikre efterlevelse af vores Sydafrikalovgivning.

Danmark har ydet et vigtigt bidrag til at isolere apartheidregimet i Sydafrika gennem den vedtagne handelsembargo. Vi bør vise omverdenen, at vi nu, hvor overgangsbestemmelserne udløber og boykotten snart virker fuldt ud, agter at sikre loven efterlevet.